

IOGTs samfunnsoppdrag

1. Vårt utgangspunkt

Alle mennesker har lik verdi, har samme krav på respekt og lik rett til personlig frihet, trygghet og utvikling, uavhengig av hudfarge, etnisitet, kjønn, seksuell legning eller politisk og religiøs oppfatning. Alle skal ha lik rett til å påvirke samfunnets utvikling.

Det har en egenverdi at mennesker går sammen, og gjør noe for andres eller egen situasjon. Vi vil med vårt arbeid være et eksempel på et velfungerende demokrati, en organisasjon der alle kan kjenne seg delaktige og ha mulighet til å påvirke de beslutninger som tas.

Vi ser rusproblemer som en av de alvorligste truslene mot et godt liv og et velfungerende samfunn. Bruken av rusmidler gir problemer som rammer både egen og andres helse og sosiale liv. Noen problemer er akutte, andre er knyttet til langvarig bruk. For enhver som faller utenfor er det flere berørte; nær familie, venner og kolleger. Problemer som skyldes fylla rammer ofte tredjeperson.

Rusmiddelbruk og tilhørende problemer er sosiale og kulturelle fenomener. Vi arver verdier, holdninger og vaner i oppveksten og vokser inn i handlingsmønstre som er utbredt i den voksne befolkningen. Vaner smitter. Alkohol tas som en selvfølge i mange sosiale sammenhenger. Det blir sjeldent stilt spørsmål ved hvorfor det er slik. Mennesker som ikke vil eller ikke kan drikke, utsettes for et press. Konsekvensen blir mindre frihet til egne valg og høyere forbruk. Normene påvirker også den politiske debatten. Media og økonomiske interesser bak salg av rusmidler befester denne normen.

Alkoholproblemer kan best forebygges gjennom en bred folkelig mobilisering og en politikk som regulerer omsetningen. Da må tradisjonene rundt alkoholbruk utfordres. Mennesker med rusproblemer og deres pårørende skal tilbys god hjelp og støtte.

IOGT ble til i en tid da folk måtte kjempe hardt for bedre sosiale og materielle kår. Vi var med å utvikle demokrati og kunnskap i samfunnet. Også i dag har vi en solid forankring i frivilligheten – den tredje sektor.

2. Visjon og mål

Alle mennesker skal kunne leve frie, rike og meningsfulle liv.

Vårt spesielle samfunnsoppdrag er å arbeide for en verden hvor rusmidler ikke står i veien for dette.

Dette kaller på innsats på mange områder. Vi arbeider for en offentlig politikk som kan redusere forbruket og skadene, påvirke tradisjoner og normer, motvirke press fra

alkoholindustrien og andre kommersielle aktører, og bedre den generelle sosiale situasjonen i samfunnet.

3. Vårt bidrag - våre arbeidsområder

3.1. Vi skal være en av Norges viktigste ruspolitiske organisasjoner

- Vi skal arbeide for en alkohol- og narkotikapolitikk som forebygger og lindrer skadene. Den skal være tuftet på solidaritet, målet om god folkehelse og beste tilgjengelige kunnskap.
- Ruspolitikken formes på alle nivåer i samfunnet. Vi skal engasjere oss lokalt, nasjonalt og internasjonalt.
- Politikken må ta sikte på å fremme godevaner og omgangsformer i hele befolkningen. Dette er god folkehelsepolitikk, og en solidarisk tilnærming.
- Bedre kunnskap og forståelse for alvorret i problemene vil skape et vesentlig større handlingsrom for god alkoholpolitikk. Vi skal formidle relevant kunnskap og bygge allianser og nettverk som kan omsettes i politisk handling.
- Verdens Helseorganisasjon rangerer alkohol som en av de største truslene for helsa. Vårt ruspolitiske arbeid har et globalt perspektiv. Vi tar et spesielt medansvar for det som skjer i utviklingsland.
- Vi skal være en motkraft mot kapitalkreftene bak alkohol- og narkotikahandelen.
- Vi skal styrke den klare viljen i befolkningen til at bruk av nye, illegale rusmidler ikke skal bli akseptert og utbredt.

3.2. Vi skal gjøre det lett å ta alkoholfrie valg, og skape forståelse for at slike valg gir mindre ruskskader.

- Det må være sosialt akseptert å ikke drikke. Vi vil bidra til at flere setter spørsmålsteget ved rollen alkohol har i vår kultur, og gjøre det enklere å ta alkoholfrie valg. Dette skal vi gjøre både gjennom politisk arbeid og gjennom våre handlinger som enkeltmennesker.
- Jo flere som ser er ukritiske til bruk av rusmidler, desto vanskeligere er det å begrense tilgjengeligheten. Når en vesentlig del av befolkningen velger å ikke drikke alkohol er det en god støtte foren restriktiv politikk og et sterkt bidrag til å påvirke de sosiale normene i samfunnet
- Skal det være enkelt å gjøre alkoholfrie valg, må slike valg oppfattes som attraktive. Det må knyttes til noe folk opplever som positivt, og som gir mening for den enkelte.
- Gode alkoholfrie drikker skal alltid være tilgjengelige når alkohol blir servert. Det må gjøres enklere å velge alkoholfritt der det i dag drikkes alkohol.
- Avholdet er en viktig forutsetning for god rehabilitering og vellykket integrering, og en norm for samvær med barn.
- Vi skal støtte opp om arbeidet med alkoholfrie soner, som f.eks i trafikken, på idrettsarenaen og i arbeidslivet.
- Vi må skape rom for samtaler og refleksjon. Dette krever at vi er godt skolerte, og er bevisste på hvordan vi kommuniserer.

3.3. Vi skal tilby trygge og utviklende opplevelsarenaer. Vi skal støtte foreldre og andre med oppdrageransvar for barn og ungdom.

- Mennesker har behov for å møtes og skape nettverk med andre for å arbeide med felles utfordringer. Vi vil arbeide for at langt flere sosiale arenaer preges av rusfrie samværsformer, god kontakt og dialog. Dette gjelder især for voksne i samvær med barn, møter mellom foreldre, og omgang med mennesker fra andre kulturer.
- Vår virksomhet skal bli mer integrert med organisasjonene Juvente og JUBA.
- Vi vil selv lage aktiviteter der voksne og barn møtes.
- Vi vil rekruttere voksne som kan ta lederansvar for barneaktivitet i bevegelsen.
- IOGT skal gjøre det lettere å lykkes i rollen som forelder og omsorgsperson gjennom de mest krevende årene, og legge til rette for at barna får gode opplevelser. Vi skal videreutvikle programmer som Sterk&Klar og Trygg Oppvekst og metodikken i disse.

3.4. Vi skal drive internasjonalt solidaritetsarbeid, med særlig vekt på å forebygge alkohol- og narkotikaproblemer

- Vi vil støtte oppbygging av en frivillig ruspolitisk bevegelse globalt, særlig i utviklingsland.
- Vi skal være tilsluttet IOGT International.
- Vi skal være del av en global motmakt som vil kjempe imot at alkoholindustrien fester grep i verdens fattige land.
- Vi kanaliserer det meste av vårt bistands- og utviklingsarbeid gjennom Solidaritetsaksjon for utvikling. FORUTs oppdrag er å bekjempe fattigdom og mobilisere for en mer rettferdig og solidarisk verden.
- Våre viktigste roller i utviklings- og solidaritetsarbeidet skal være å skaffe FORUT midler til å drive sitt arbeid, og øke forståelsen lokalt, nasjonalt og internasjonalt for rusmidlers rolle som hinder for utvikling. Vi vil avsløre rusmiddeltraffikkens rolle som en viktig årsak til konflikter, vold, krigshandlinger og undertrykking.
- Gjennom FORUT skal vi formidle tilbud og stimulere til deltakelse i lærings-, kunnskaps- og erfaringsformidling innenfor utviklings- og solidaritetsarbeidet, engasjere våre medlemmer og sympatisører i FORUTs aktivitetstilbud og arbeide for at alkohol- og narkotikaproblemer blir et viktig anliggende for andre solidaritetsorganisasjoner.

3.5. Vi skal drive forebyggende tiltak for mennesker i risikozonen for rusproblemer

- Noen er mer sårbare enn andre for å utvikle rusproblemer. Å vokse opp i en familie med et rusproblem, oppleve fattigdom, utsettes for traumatiske opplevelser, falle ut av skolen eller blir stående på utsiden av arbeidslivet er noen av faktorene som spiller en rolle. Gode forebyggende tiltak kan gjøre en stor forskjell. IOGT vil fokusere ekstra på disse gruppene gjennom egne tiltak og ved å få samfunnet til å drive godt forebyggende arbeid.
- I noen tilfeller kan det være krevende å nå og skape gode aktiviteter for utsatte grupper. Både medmenneskelighet og kompetanse er påkrevet. Tiltak må være skreddersydd for målgruppen. Innsatsen skal evalueres og vi skal lære av egne og andres erfaring.
- Vi skal bygge videre på erfaringene fra prosjekter som Trygg Oppvekst, Solhaug

forebyggingscenter og Møteplassen, og vil bruke eiendommer i bevegelsen aktivt.

3.6. Vi skal hjelpe alkohol- og narkotikaskadde tilbake til bedret livskvalitet og styrke deres mulighet for samfunnsdeltakelse.

- Vårt sosiale arbeid skal fremme endring, slik at de som har rusproblemer kan bryte ut av en ond sirkel. Formålet med rehabiliteringsarbeidet er å bringe folk ut av avhengigheten og tilbake til samfunnet.
- Et godt eksempel på dette Familieklubb-metoden. Den tar utgangspunkt i hele mennesket og hele familien. Den hjelper både de pårørende og den rusavhengige. Den er basert på lekfolks innsats og hjelper folk tilbake til livet og samfunnet. Modellen er godt forankret i IOGTs ideologi.
- Hjelpetiltak blant dem som er rammet av rusproblemer gir også kunnskap om og nærhet til rusproblematikk. Det gir tyngde også til vårt engasjement i det ruspolitiske arbeidet.